

DESATERO BEZPEČNOSTI PRÁCE MLADÉHO PRACOVNÍKA

Několik užitečných rad

- Toto desatero bezpečnosti práce je souhrnem nejdůležitějších pravidel, která se vyplatí dodržovat v zájmu ochrany Tvého života a zdraví a života a zdraví Tvých spolupracovníků. Otázkou natolik složitou a významnou, že se neobejde bez podrobnějších informací. Krom toho, neznalost zákona (a v tomto případě i řady dalších předpisů) nejen že neomlouvá, ale může způsobit závažné a mnohdy nenávratné poškození zdraví a v horším případě i smrt.
- **Podmínky ochrany zdraví zaměstnanců při práci, a specificky pak podmínky práce mladistvých, žen a těhotných žen, přehledy zakázaných prací apod. stanoví níže uvedené právní předpisy.**
- **Pokud ne ty sám/sama, měla by je v každém případě znát osoba odborně způsobilá v prevenci rizik nebo přímo zaměstnavatel, pokud je způsobilý k plnění úkolů v prevenci rizik. Ti jsou povinni zajišťovat a provádět úkoly v hodnocení a prevenci rizik možného ohrožení života nebo zdraví zaměstnanců, t.j. dbát i na Tvou pracovní bezpečnost.**

Vybrané právní předpisy týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví mladých pracovníků s přihlédnutím k mladistvým zaměstnancům

Zákony

- Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 372/2011 Sb. o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 373/2011 Sb. o specifických zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 309/2006 Sb., kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci), ve znění pozdějších předpisů, a předpisy k zajištění

bezpečnosti a ochraně zdraví zaměstnanců vydané na základě zákona č. 309/2006 Sb.

- Zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů

Nařízení vlády

- Nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci, ve znění pozdějších předpisů
- Nařízení vlády č. 567/2006 Sb., o minimální mzdě, o nejnižších úrovních zaručené mzdy, o vymezení ztíženého pracovního prostředí a o výši příplatku ke mzdě za práci ve ztíženém pracovním prostředí, ve znění pozdějších předpisů

Vyhlášky

- Vyhláška č. 288/2003 Sb., kterou se stanoví práce a pracovní podmínky, které jsou zakázány těhotným ženám, kojícím ženám, matkám do konce devátého měsíce po porodu a mladistvým, a podmínky, za nichž mohou mladiství výjimečně tyto práce konat z důvodu přípravy na povolání
- Vyhláška č. 432/2003 Sb., kterou se stanoví podmínky pro zařazování prací do kategorií, limitní hodnoty ukazatelů biologických expozičních testů, podmínky odběru biologického materiálu pro provádění biologických expozičních testů a náležitosti hlášení prací s azbestem a biologickými činiteli, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 79/2013 Sb. o provedení některých ustanovení zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, (vyhláška o pracovnělékařských službách a některých druzích posudkové péče)

Kontakty

Ministerstvo práce a sociálních věcí
Na Poříčnickém právu 1, 128 01 Praha 2
tel.: +420 221 921 111, fax: +420 224 918 391
web: <http://www.mpsv.cz>

Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v.v.i.
www.vubp.cz
www.bozpinfo.cz

Desatero bezpečnosti práce mladého pracovníka

1. Před uzavřením pracovněprávního nebo obdobného vztahu jsi za účelem posouzení zdravotní způsobilosti k práci povinen/povinna podstoupit **vstupní lékařskou prohlídku**.

Vstupní lékařská prohlídka se uskutečňuje u poskytovatele pracovnělékařských služeb, s nímž má zaměstnavatel uzavřenou písemnou smlouvu, nebo u registrujícího poskytovatele, ke kterému vyslal zaměstnavatel osobu ucházející se o zaměstnání, nestanoví-li jiný právní předpis jinak a jde-li o práce zařazené podle zákona o ochraně veřejného zdraví do první kategorie.

2. **Vykonávej jen práci sjednanou v pracovní smlouvě a na místě výkonu práce** (pracovišti, pracovním místě), které určí a v pracovní smlouvě uvede zaměstnavatel. Před podpisem pracovní smlouvy se s jejím zněním podrobně seznam, popřípadě si od zaměstnavatele nech vysvětlit jednotlivá ustanovení, která jsou v pracovní smlouvě uvedena. Před uzavřením pracovní smlouvy je zaměstnavatel povinen Tě seznámit s právy a povinnostmi, které z pracovní smlouvy vyplývají, a s pracovními podmínkami, za nichž budeš práci vykonávat.

Informace o sjednávání pracovněprávního nebo obdobného vztahu a o náležitostech pracovního poměru (a v případě zaměstnávání studentů, o dohodách o provedení práce nebo pracovní činnosti a o pracích konaných mimo pracovní poměr) najdeš v zákoníku práce.

Informace týkající se ochrany pracovních vztahů a pracovních podmínek Ti bezplatně poskytne místně příslušný oblastní inspektorát práce.

3. **Nevykonávej žádný úkol bez náležitého proškolení** (školení o právních a ostatních předpisech k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, t.j. školení o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci - BOZP)!

Při školení se máš dozvědět, jaká nebezpečí a jaká rizika jsou spojena s Tvojí prací. Máš-li dojem, že ses během školení nedozvěděl/a vše potřebné, neváhej a neostýchej se zeptat.

4. Při práci **dodržuj právní a ostatní předpisy a pokyny zaměstnavatele k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci**. Dbej pokynů nadřazených, dodržuj pracovní kázeň a dobře se soustřeď.

5. Při práci **dodržuj stanovené technologické a pracovní postupy a používej určené pracovní prostředky, pomůcky, stroje, nástroje, nářadí a dopravní prostředky**. V zájmu bezpečné obsluhy strojů a zařízení se seznam s návody pro jejich použití.

Pamatuj, že činnosti, které představují zvýšenou míru ohrožení života a zdraví, a obsluhu technických zařízení, která představují zvýšenou míru ohrožení života a zdraví, můžeš vykonávat, jen jsi-li pro výkon těchto činností zdravotně a odborně způsobilý/způsobilá (máš požadovanou kvalifikaci, oprávnění apod.) a byl/a jsi za tím účelem řádně proškolen/a a zacvičen/a.

Pamatuj, že řadu činností smějí provádět a zařízení obsluhovat jen osoby starší 18 let.

6. **Práci, pro kterou nemáš odbornou způsobilost, oprávnění nebo jinou požadovanou kvalifikaci, nejsi pro ni zaškolen/a, nebo pro ni nejsi zdravotně způsobilý/způsobilá, máš právo odmítnout**. Máš rovněž právo odmítnout výkon práce, o níž se důvodně domníváš, že bezprostředně a závažným způsobem ohrožuje Tvůj život nebo zdraví, popřípadě život nebo zdraví jiných osob.

Odmítnutí takové práce nelze posuzovat jako nesplnění povinnosti.

V případě, že zaměstnavatel vzniklou situaci neřeší, můžeš se obrátit na odborovou organizaci nebo na zástupce pro oblast BOZP. Případně na místně příslušný oblastní inspektorát práce.

7. Při ochraně před riziky a následnými úrazy a před možným poškozením zdraví **dbej technických, technologických, organizačních a jiných opatření zaměstnavatele, a používej přidělené osobní ochranné pracovní prostředky**. Ochranná zařízení svévolně neměň a nevyřazuj z provozu.

8. **Dodržuj zaměstnavatelem stanovené přestávky na oddech a jídlo a bezpečnostní přestávky**, které jsou nařizeny pro činnosti, při nichž je člověk vystaven rizikovým faktorům, jako jsou například vibrace, hluk, zraková zátěž, činnosti jednotvárné a jednostranně zatěžující organismus, ruční přenášení břemen, řízení motorových vozidel apod.

9. **Plň své povinnosti**. Z hlediska bezpečnosti a ochrany zdraví při práci máš, kromě povinností, které vyplývají z pracovněprávního nebo obdobného vztahu, dbát podle svých možností nejen o svou vlastní bezpečnost a zdraví, ale také o bezpečnost a zdraví osob,

kterých se Tvé jednání bezprostředně dotýká. Znalost předpisů a požadavků zaměstnavatele k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci je nedílnou a trvalou součástí Tvých kvalifikačních předpokladů. Konkrétně jsi povinen/povinna:

- účastnit se školení zajišťovaných zaměstnavatelem v zájmu bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a podrobit se ověření svých znalostí,
- podrobit se lékařským prohlídkám, očkování, vyšetření a diagnostickým zkouškám stanoveným zvláštními právními předpisy,
- nepožívat alkoholické nápoje a nezneužívat jiné návykové látky na pracovištích zaměstnavatele a v pracovní době i mimo tato pracoviště, nevstupovat pod jejich vlivem na pracoviště zaměstnavatele a nekouřit na pracovištích, kde pracují také nekuřáci,
- oznamovat svému nadřízenému nedostatky a závady na pracovišti, které by mohly ohrozit bezpečnost nebo zdraví při práci, a podle svých možností se podílet na jejich odstraňování; bezodkladně oznamovat svému nadřízenému svůj pracovní úraz, pokud Ti to Tvůj zdravotní stav dovolí, a pracovní úraz jiné osoby, jehož jsi byl/a svědkem, a spolupracovat při vyšetřování jeho příčin,
- podrobit se, na pokyn příslušného vedoucího zaměstnance zjištění, zda nejsi pod vlivem alkoholu nebo jiných návykových látek.

10. **Trvej na svých právech**. Ve věci bezpečnosti a ochrany zdraví při práci máš:

- právo na zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, na informace o rizicích při práci a na informace o opatřeních na ochranu před jejich působením,
- právo a zároveň i povinnost podílet se na vytváření zdravého a bezpečného pracovního prostředí, a to zejména uplatňováním stanovených a zaměstnavatelem přijatých opatření a svou účastí na řešení otázek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

V případě, kdy to vyžaduje Tvůj zdravotní stav nebo pracovní podmínky, kterým jsi při práci vystaven/a, máš právo požádat o posouzení/přezkoumání zdravotní způsobilosti.

Svoje práva můžeš uplatňovat prostřednictvím příslušných odborových orgánů nebo zástupců pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.